

Кулинич С. М., доктор ветеринарних наук

Полтавська державна аграрна академія

ЛІКУВАННЯ ВИПАДКОВИХ ГНІЙНИХ РАН У КОНЕЙ НА БАЗІ ЧУТІВСЬКОГО КІННОГО ЗАВОДУ «ТРАКЕН»

Рецензент – доктор ветеринарних наук А. А. Замазій

У статті наведені дані щодо поширення гнійних ран у коней, проведені клінічні, планіметричні дослідження, а також лікування хворих тварин. Встановлено, що аерозольне застосування «Чемі-спрей» 1 раз на добу після виконання первинної хірургічної обробки рани у поєднанні з одноразовим парентеральним введенням 15 % амоксициліну сприяє очищенню ран від некротичних тканин до $6,8 \pm 0,64$ доби. Середній термін загоєння становив $23,6 \pm 0,64$ діб, що свідчить про доцільність застосування під час лікування поранених тварин як локальних, так і загальних методів терапії.

Ключові слова: рани у коней, методи лікування, «Чемі-спрей».

Актуальність проблеми. Значною проблемою під час вирощування, роботи, спортивних змагань та тренінгу коней є травматизм, котрий у структурі захворюваності становить 86 % від загальної кількості хірургічних хвороб, з яких 51,5 % становлять рани, що ускладнюються розвитком гнійної інфекції [1].

Аналіз останніх досліджень і публікацій, у яких започатковано розв'язання проблеми. Природно, що у коней часті травми. Лошата нерідко отримують їх через свою цікавість і недосвідченість [2, 3].

Мета дослідження – обґрунтувати доцільність застосування аерозолі «Чемі-спрей» у поєднанні з парентеральними введеннями 15 % амоксициліну під час лікування поранених коней.

Завдання: на базі Чутівського кінного заводу «Тракен» Полтавської області встановити поширення випадкових гнійних ран у спортивних коней, з'ясувати симптоматику та визначити лікувальну ефективність від локального лікування у поєднанні з парентеральними введеннями 15 % амоксициліну.

Матеріали і методи дослідження. Клініко-експериментальне дослідження проводили протягом 2013 року на базі Чутівського кінзаводу «Тракен». Об'єктом дослідження були коні з випадковими гнійними ранами.

Для вивчення поширення випадкових гнійних ран у коней проводили хірургічну диспансериза-

цію поголів'я коней. Тваринам ($n=5$) порожнину рани 1 раз на добу промивали розчином 3 % пероксиду водню, після видалення залишків якого, а також авіталізованих тканин, порожнину аерозольно та парентерально одноразово вводили 15 % амоксицилін із розрахунку 1 мл на 15 кг живої ваги. Процедури проводили до зникнення ознак гнійної ексудації. На 1-у, 3-у, 7-у і 21-у добу лікування проводили планіметричні дослідження. При цьому користувалися методикою Л. Н. Попової [4].

Отриманий експериментальний матеріал опрацьовували методом варіаційної статистики з визначенням середніх арифметичних (M) та стандартних відхилень (m).

Результати досліджень. Аналізуючи результати моніторингових досліджень (табл. 1), слід констатувати наступне, що із загальної кількості обстежених протягом року тварин у 16,6 % були діагностовані рани, водночас у групі кобил хворіло 16,6 %, а в групі лошат – 21,4 %. Досліджуючи сезонність даного захворювання, було встановлено, що кобили хворіли на весні та восени відповідно по 8,3 %, а лошата восени – 14,2 % та влітку – 7,1 %. Дані таблиці 2 свідчать, що у кобил травмувалися ділянка шиї та грудної стінки (див. рис.), у лошат травмувалися кінцівки (14,2 %) та голова (7,1 %). Вивчаючи причини появи ран у коней було встановлено, що в 100,0 % вони були обумовлені контактом із травмуючими предметами. Зокрема причиною кусано-рваної рани була бійка між кобилами, різано-рваної натикання тварини під час бігу галопом на мангал і, нарешті, причиною різаних ран було травмування об огорожу на спортивному майданчику. У результаті проведених досліджень було встановлено, що найшвидше ознаки гнійної ексудації зникали у п'ятої тварини, а найповільніше – у другої та третьої тварини. Середній термін очищення становив $6,8 \pm 0,64$, діб. У той же час повне загоювання ран найшвидше реєстрували також у п'ятої тварини, відповідно на 22 добу. Найдовше рана загоювалась, відповідно, у другої тварини – 25 діб. Середній термін загоєння становив $23,6 \pm 0,64$ діб.

ВЕТЕРИНАРНА МЕДИЦИНА

1. Розповсюдження випадкових гнійних ран у коней на базі Чутівського кінзаводу «Тракен»

Статевікові групи	Обстежено голів	Виявлено травмованих тварин									
		протягом року		осінь		зима		весна		літо	
		гол.	%	гол.	%	гол.	%	гол.	%	гол.	%
Жеребці	4	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Кобили	12	2	16,6	1	8,3	0	0	1	8,3	0	0
Лошата	14	3	21,4	2	14,2	0	0	0	0	1	7,1
Усього	30	5	16,6	3	10	0	0	1	3,3	1	3,3

2. Локалізація ран у коней

Статевікові групи	Кількість тварин	Місця локалізації ран									
		кінцівки		шия, холка, спина		грудна, черевна стінка		сечостатеві органи		голова	
		гол.	%	гол.	%	гол.	%	гол.	%	гол.	%
Жеребці	4	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Кобили	12	0	0	1	8,3	1	8,3	0	0	0	0
Лошата	14	2	14,2	0	0	0	0	0	0	1	7,14
Усього	30	2	6,6	1	3,3	1	3,3	0	0	1	3,3

Рис. Випадкові гнійні рани в коней

Площа ранової поверхні у тварин у процесі лікування істотно зменшилася (табл. 3).

Через добу розміри ран незначно збільшувалися, хоча вже на третю добу лікування вони зменшувалися на 3 %.

Відповідно на сьому добу відносно вихідних даних показники знизилися на 27,5 % та на 26,3 % – через 3 доби.

Кінцеві показники були у 2,7 рази меншими за порівняння з вихідними даними.

ВЕТЕРИНАРНА МЕДИЦИНА

3. Динаміка площі ранової поверхні під час лікування коней з інфікованими ранами, см², M±m

Показники		Розмір дефекту
Доба лікування	1	10,2±0,36
	3	9,9±0,64
	7	7,4±0,36
	21	3,7±0,18

Висновок. З'ясовано, що запропонований метод лікування гнійних ран у коней є досить ефективним підтвердженням чого є кінцеві показни-

ки розмірів ранових дефектів, які на 21-у добу були у 2,7 рази меншими за порівняння з вихідними даними.

БІБЛІОГРАФІЯ

1. Мельник Н. Лечение надрывов сухожилий на ногах у лошадей / Н. Мельник [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.proza.ru/2010/10/22/1420>

2. Романова О. В., Крячко О. В., Синицина Е. А. Деликатное лечение гнойных ран у лошадей / О. В. Романова, О. В. Крячко, Е. А. Синицина

[Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zooprice.ru/articles/detail.php?ID=454245>

3. Тимофеев С. В. Раны и их лечение у животных / С. В. Тимофеев. – М., 2007.

4. Раны и раневая инфекция : [под ред. В. О. Кузина, Б. М. Костюченко / 2-е изд., перераб. и доп.]. – М. : Медицина, 1990 – 592 с.